

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/151/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2314202079
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Silvia Hýbelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2314202079.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Silvie Hýbelovej a členov Mgr. Fedora Benku a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci navrhovateľky: I. S., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXXX/XX, S. - S., zastúpená splnomocnencom: Advokátska kancelária FARDOUS PARTNERS, s.r.o., Hlavná 6, Šaľa, proti manželovi navrhovateľky: S. S., nar. XX.X.XXXX, bytom H. D. S. XXX, zastúpený splnomocnencom Advokátska kancelária TIMAR & Partners, s.r.o., Štúrova 42, Šaľa, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletej N. S., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenej opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, o odvolaní manžela navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 14. marca 2017, č.k. 12P/42/2014-275, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti určenia výživného na maloletú N. potvrdzuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie rozsudkom napadnutým odvolaním rozviedol manželstvo účastníkov konania uzatvorené dňa 21.12.1996 v S., zapísané v knihe manželstiev matričného úradu Šaľa, vo zväzku 15, ročník 1996, strana 125, por. č. 130. Maloleté dieťa N., nar. XX.X.XXXX, na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia majú právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Otcovi určil povinnosť platiť na výživu maloletej N. sumu 300,- eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho ktorého mesiaca vopred, k rukám matky maloletej a tiež upravil jeho styk s maloletou tak, že je oprávnený stretávať sa s maloletou každú párnú sobotu v kalendárnom roku od 12:00 hod. do 20:00 hod. s tým, že maloletú si prevezme pred bydliskom matky a po ukončení styku maloletú matke v určený čas na tom istom mieste vráti. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu právo. Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že navrhovateľka (ďalej aj matka maloletej) sa svojím návrhom domáhala rozvodu jej manželstva s manželom (ďalej aj otec maloletej), ktoré je trvalo rozvrátené a neplní si žiadnu svoju funkciu. Zároveň žiadala upraviť rodičovské práva a povinnosti k maloletej N. pochádzajúcej z manželstva tak, že táto bude zverená do jej starostlivosti a otcovi bude určené výživné vo výške 1.100 eur mesačne. Otec maloletej N. s rozvodom manželstva súhlasil, nesúhlasil s príčinou rozvratu, poukázal na to, že zabezpečoval všetky potreby rodiny. Súhlasil s tým, aby maloletá bola zverená do starostlivosti matky. Žiadal upraviť styk. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, oboznámením obsahu listinných dôkazov, výsluchom svedkov. Právne vec posúdil podľa ustanovení § 18, § 22, § 23, § 24, § 25, § 28, § 62, § 75, § 76 ods. 1 Zákona o rodine a § 100 CMP a dospel k záveru, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené, trvalo rozvrátené, manželstvo nemôže plniť svoj účel, preto manželstvo účastníkov konania rozviedol. Ako príčinu ustálil rozdielne názory manželov na spôsob a účel manželského spolujitia, z toho plynúce

pretrvávajúce nezhody a vzájomná strata dôvery. Mal za to, že navrhovateľkou uvedené príčiny rozvratu manželstva, t.j. agresivita manžela a jeho alkoholizmus, sa v priebehu konania nepreukázali. Pri určení výchovného prostredia súd vychádzal z vyjadrení účastníkov, ktorí sa na zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky dohodli. Navyše zverenie do osobnej starostlivosti matky bolo želaním aj maloletej N. a fakticky sa od augusta 2013 v osobnej starostlivosti matky aj nachádza. Súd rozhodol, že obaja rodičia majú právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok. Pri rozhodovaní o výške výživného súd vychádzal z odôvodnených potrieb maloletej s ohľadom na jej vek, voľnočasové aktivity ako aj zo schopností a možností rodičov. Maloletá má t.č. 14 rokov, navštevuje 9. ročník základnej školy. Je zdravá, jej výdavky súd považuje za bežné a veku primerané. Sú to najmä výdavky na stravu, bývanie, školské pomôcky, učebnice, doučovanie, krúžky, zdravotnú starostlivosť, oblečenie, drogériu a cestovné výdavky. Navrhovateľka je zamestnaná s priemerným čistým príjmom 320 eur, žije so svojimi deťmi, teda maloletou N. a plnoletým S. v trojizbovom prenajatom byte. Okrem maloletej N. inú vyživovaciu povinnosť nemá. Otec maloletej vykonáva podnikateľskú činnosť na základe živnostenského oprávnenia, je tiež jediným spoločníkom a konateľom spoločnosti Ševčík, s.r.o.. Za rok 2014 uviedol príjem z obchodnej spoločnosti vo výške 1.500 eur, a zo živnostenského podnikania vykázal stratu. Celkové príjmy otca za rok 2015 tak predstavujú sumu 1.654,75 eur mesačne, ktoré pozostávajú zo zisku obchodnej spoločnosti vo výške 1.503 eur mesačne a z príjmu zo živnostenského podnikania vo výške 151,75 eur mesačne. Súd pri rozhodovaní o schopnostiach a možnostiach rodiča povinného výživou neberie do úvahy len príjmy, ktoré rodič preukáže, ale posudzujú sa aj jeho majetkové pomery. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že otec maloletej žije nadštandardným spôsobom života, niekoľkokrát ročne chodí na dovolenky na Slovensko aj do zahraničia, poskytuje sponzorské dary rôznych organizáciám, venuje sa nákladným záľubám ako napr. poľovníctvo, zamestnáva záhradníka, býva v rodinnom dome, pričom vlastní aj ďalšie nehnuteľnosti. Okrem maloletej N. inú vyživovaciu povinnosť nemá. Na výživu maloletej riadne prispieva, poskytuje jej aj nadštandardné vecné plnenia nad rámec výživného. Súd zohľadnil výdavky a príjmy na strane rodičov, výdavky navrhovateľky na maloletú a rozhodol tak, že pokiaľ otec maloletej prispeje na výživu maloletej 300 eur, matka prispeje sumou 150 eur, pripočíta sa k tomu aj príjem matky titulom prídavku na dieťa, tak na strane maloletej sa vytvorí suma 473,52 eur, čím vznikne zatiaľ dostatok finančných prostriedkov na krytie osobných potrieb dieťaťa. Hoci bežné výdavky na dieťa nie sú také vysoké, podľa názoru súdu životná úroveň otca maloletej odôvodňuje priznanie výživného v takej výške ako je uvedené vo výroku rozsudku, nakoľko maloletá má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Takto ustálená výška výživného korešponduje aktuálnym potrebám dieťaťa a zodpovedá aj kritériám Zákona o rodine. Zároveň súd upravil aj styk otca s maloletou a to v súlade s vyjadrením maloletej N. ohľadne styku, ktorá uviedla, že takto upravený styk jej vyhovuje a žiada aby zostal nezmenený. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku súdu prvej inštancie, voči výroku III., teda určeniu výživného na maloletú N., podal v zákonom určenej lehote odvolanie otec maloletej. Uviedol, že na základe súdnej praxe je možné ustáliť niekoľko zásad využívaných pri určovaní výšky výživného povinného rodiča. V prvom rade je súd povinný skúmať nielen schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ale i oprávnené potreby maloletého dieťaťa. Až po ich posúdení a komparácii je možné dospieť k výške súdom určeného výživného. Tieto zásady sa prejavujú jednak v určení percentuálnej miery z príjmu povinného rodiča, ktorá bola rozhodovacou praxou odvolacieho Krajského súdu v Trnave určená percentuálnym výsekom v rozsahu 20 - 25 % z čistého príjmu povinného rodiča alebo vo výške 25 - 30%. Súčasne vo vzťahu k oprávneným potrebám dieťaťa bolo ustálené, že výživné je možné určiť len do výšky vydokladovaných a súdom uznaných ako oprávnených výdavkov maloletého dieťaťa (rozhodnutie sp.zn. 10CoP/6/2015). Nie je možné dedukovať, ako súd tieto zásady aplikoval na zistený skutkový stav danej veci. Nie je z odôvodnenia rozsudku zrejmé, ako sa súd vysporiadal s výdavkami na maloleté dieťa. Súd určil výživné na maloleté dieťa, vychádzajúc iba z hypotézy bez ohľadu na to, aby skutočne posúdil, ktoré výdavky maloletého dieťaťa sú skutočne vynaložené a oprávnené. Z vyčíslených výdavkov matkou je zrejmé, že tieto matka iba tvrdí, že hradí, preto bolo potrebné sa zamerať na posúdenie ich výšky a dôvodnosti. Otec na pojednávaní uviedol, že z určených výdavkov matkou uznáva sumu 300 eur ako náklady na bývanie, internet, stravu doma, v školskej jedálni, lieky, voľnočasové aktivity. Nad túto sumu ich odmietol s odôvodnením, že sú nadsadené. Tým, že súd otcovi určil výživné 300 eur mesačne, rozhodol, že otec bude hradiť všetky výdavky na maloleté dieťa a vylúčil tak zákonnú povinnosť matky podieľať sa na výžive maloletej, keď suma 150 eur uvedená súdom ako podiel matky na výžive dieťaťa je iba hypotetická. Maloletá je vo veku 15 rokov, je zdravá, čo vylučuje zohľadňovanie podielu osobnej starostlivosti matky o maloleté dieťa. Vystáva otázka ako sa podieľa matka na výžive dieťaťa, keď zo spisu je zrejmé, že jej príjem je 320 eur netto, za 40 hodinový pracovný čas mesačne, čo

znamená, že matkin príjem nepostačuje ani na výdavky, ktoré tvrdí, že má na maloletú. Nevykonaním posúdenia výdavkov maloletej súd prvej inštancie založil vadu rozsudku pre jeho nepreskúmateľnosť. Pri základných zásadách pri určení výživného bolo potrebné vysporiadať sa aj s príjmami a schopnosťami, možnosťami matky. Súdu ušlo, že bolo potrebné sa zamerať aj na potencialitu príjmu matky. Súd opomenul skutočnosť, že matka dňa 17.8.2013 opúšťala domácnosť s nasporenou sumou 82.946,- eur a nevedela hodnoverne preukázať, ako s nimi naložila. Súd nebral do úvahy, že matka podľa pracovnej zmluvy vykonávala pracovnú pozíciu manažér v upratovacej firme za mzdu blížiacu sa k minimálnej mzde, hoci ako riadiaci zamestnanec mala podľa Zákonníka práce nárok na mzdu v sume minimálne 800 eur za mesiac. Z listinných dôkazov doručených matkou vyplýva, že táto za obdobie od júna 2016 do januára 2017 bola zamestnaná iba na čiastočný úväzok. Neochotu matky zabezpečiť pre seba a dieťa lepšie podmienky, nie je možné prenášať na otca a ponechať celú zákonnú vyživovaciu povinnosť rodičov k maloletemu dieťaťu len na samotnom otcovi ako povinnom. Má za to, že dieťa sa podieľa na životnej úrovni oboch rodičov len do výšky svojich oprávnených výdavkov. Vzhľadom na uvedené navrhol rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť, vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací po zistení, že odvolanie podala čas oprávnená osoba (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie v časti určenia výšky výživného na maloletú nie je dôvodné, pretože rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti vecne správny.

4. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp.zn. 12P/42/2014 je rozvod manželstva účastníkov konania a úprava výkonu ich rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletej N., nar. XX.X.XXXX.

5. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým na čas po rozvode manželstva po zverení maloletej N. do osobnej starostlivosti matky určil otcovi prispievať na jej výživu sumou 300 eur mesačne.

6. Odvolací súd v celom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pričom má za to, že súd vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie určenia výživného, jeho výsledky jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým zisteniam pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie určenia výživného, pričom sa vysporiadal so všetkými podstatnými argumentami účastníkov konania a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvoinštančného súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP odvolací súd odkazuje na písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvoinštančného súdu odchýliť.

7. Odvolací súd k dôvodom uvedeným v rozsudku súdu prvej inštancie dodáva, že dospel takisto k záveru, že súd prvej inštancie správne ustálil výšku príjmov oboch rodičov maloletej. Čo sa týka odôvodnených potrieb maloletej N., tak tieto boli matkou tvrdené v sume približne 300 eur mesačne. Túto sumu odvolací súd nepovažoval za neprimeranú veku a potrebám maloletej, pričom sám otec potvrdil, že výdavky na maloletú nemôžu po zohľadnení ním zaplatených výdavkov presahovať sumu 300 eur mesačne. Oprávnené potreby dieťaťa nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopnosti, zdravotného stavu, záujmu, nadania, talentu, vzdelania, od formy prípravy na budúce povolanie. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné, základné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospesné pre všestranný vývoj dieťaťa. Zákon nepripúšťa výnimku z práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodiča napriek tomu vychádzajúc z kritérií dôvodnosti potrieb možno súhlasiť s názorom, že odôvodnené potreby majú určitú hornú hranicu súvisiacu so spotrebným charakterom. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že príjem otca je niekoľkonásobne vyšší ako príjem matky a tiež jeho životná úroveň je nepochybne vyššia a deti majú právo podieľať

sa na životnej úrovni rodičov, od ktorej sa odvíjajú ich odôvodnené potreby. Pomery otca dovoľujú, aby platil na maloletú N. výživné v sume 300 eur mesačne, pričom v tejto sume súd zohľadnil aj to, že otec na výživu maloletej prispieva aj iným spôsobom nad rámec určeného výživného. Matka má maloletú zverenú v osobnej starostlivosti. S prihladením na vek maloletej časť svojej vyživovacej povinnosti si ešte stále kompenzuje osobnou starostlivosťou a primeranú časť s prihladením na výšku jej príjmu približne v sume 50 eur je povinná prispievať na výživu maloletej. Takže maloletá dostane 300 eur od otca, 50 eur od matky a 23 eur rodinný prídavok. Z uvedenej sumy si bude môcť maloletá dovoliť uhradiť nielen základné potreby prezentované v konaní (v celkovej sume približne 300 eur) ale aj nadstavbové potreby, vyššie výdavky na kultúru, voľnočasové aktivity, záujmy.

8. Vzhľadom k všetkým vyššie uvedeným skutočnostiam mal odvolací súd za to, že suma 300 eur mesačne je určená správne a je primeraná tak odôvodneným potrebám dieťaťa ako aj schopnostiam a možnostiam rodičov. Preto v napadnutej časti určenia výživného rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

9. O práve na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá na ich náhradu nárok.

10. Uvedený rozsudok bol v senáte prijatý pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).